

T.a.v. de CEO's van Acomo, Ahold, AMG, Aperam, Arcadis, ArcelorMittal, ASM International, BE Semiconductor Industries, Beter Bed, Binck Bank, Boskalis, Brunel, Corbion, Crown van Gelder, Delta Lloyd, Fugro, Gemalto, Heijmans, Heineken, Holland Colours, ING, KAS bank, Kendrion, Macintosh Retail Group, Nationale Nederlanden, Nutreco, OCI, Ordina, Philips, PostNL, Randstad, RELX Group, Sligro, TKH Group, TNT Express, USG People, Van Lanschot, Vastned en Wereldhave

Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen

Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Nederland
<http://www.government.nl/oesorichtlijnen.nl>

Contactpersoon

Sylvia Tuin

NCP secretariaat

T 070 3484200/5668

sylvia.tuin@minbuza.nl

Datum Oktober 2016

Betreft Bekendheid en naleving OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, follow-up VBDO onderzoek

Bijlage(n) 1

Geachte heer/mevrouw,

Uw bedrijf heeft recentelijk meegewerkt aan onderzoek uitgevoerd door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken over de bekendheid en naleving van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. De OESO-richtlijnen maken duidelijk wat verwacht wordt van Nederlandse internationaal opererende bedrijven op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen (zie www.oesorichtlijnen.nl).

De uitkomsten van dit onderzoek zijn voor het Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen (NCP) de aanleiding om u deze brief te sturen. Uw persoonlijke aandacht als CEO voor maatschappelijk verantwoord ondernemen is essentieel voor een gedegen en gedragen (I)MVO-beleid binnen uw bedrijf.

De belangrijke rol van het bedrijfsleven bij economische en sociale ontwikkeling voor een duurzame wereld wordt steeds meer erkend en benadrukt. De Nederlandse overheid verwacht van grote internationaal opererende bedrijven dat de OESO-richtlijnen de referentie zijn voor hun internationale activiteiten. De ambitie van het kabinet¹ is dat 90% van de ongeveer 600² grote bedrijven in Nederland in hun jaarverslag de OESO-richtlijnen expliciet onderschrijft als referentiekader.

Ook in de 17 duurzaamheidsdoelen van de VN, de Sustainable Development Goals (SDG's) wordt de rol van het bedrijfsleven erkend. Veel bedrijven zijn nu bezig om de SDG's in hun bedrijf te integreren. De OESO-richtlijnen vormen een sterk bestaand raamwerk voor maatschappelijk verantwoord ondernemen dat de doelen van de SDG's ondersteunt.

De Richtlijnen bestrijken vrijwel alle thema's van MVO en zijn sterk gericht op "due diligence", ofwel MVO-risicomanagement in de toeleveringsketen. Dit betekent dat bedrijven zich bewust dienen te zijn van de potentiële positieve en negatieve effecten van hun handelen in de landen waarin ze opereren in hun hele waardeketen (toeleveranciers, afnemers). Bedrijven hebben de verantwoordelijkheid om risico's in kaart te brengen, alert te zijn op signalen van

¹ "MVO loont", brief aan de Tweede Kamer, 26485, nr.164, 2012-2013

² Dit zijn Nederlandse bedrijven die aan twee van de volgende drie criteria voldoen: meer dan 500 werknemers, totale activa meer dan 200 mln. en een netto omzet van meer dan 40 mln.

stakeholders en om de invloed die zij hebben om de lokale situatie te verbeteren ook te gebruiken.

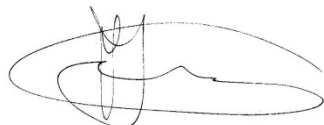
Het VBDO onderzoek laat zien dat bedrijven vragen hebben over het belang van de OESO-richtlijnen en het onderschrijven daarvan. Vragen zoals: "Wat zijn voor mijn bedrijf de voordelen van het publiekelijk onderschrijven van de OESO-richtlijnen?" en "Hoe verhouden de OESO-richtlijnen zich tot andere bestaande regels, codes en principes, zoals de SDG's, UNGlobalCompact, GRI en ISO?". Het NCP wil door middel van deze brief een bijdrage leveren aan de beantwoording van deze vragen (zie de toelichting in de bijlage).

Datum
Oktober 2016

Op basis van het onderzoek constateert het NCP dat uw bedrijf de OESO-richtlijnen (nog) niet hanteert als referentiekader voor uw beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen c.q. niet expliciet publiekelijk verwijst naar de Richtlijnen. Wij willen u vragen dit (opnieuw) te overwegen. Bedrijven als bijvoorbeeld Akzo Nobel, ASML, KPN, Rabobank, Unilever en Vopak gingen u voor!

Ten slotte biedt het NCP u graag aan om een korte toelichting te geven in een vergadering van uw Raad van Bestuur en in gesprek te gaan over uw beleid en strategie, de kansen en risico's die u ziet op het gebied van IMVO en uw vragen en dilemma's.

Met vriendelijke groet,

Lodewijk de Waal, voorzitter NCP

Bijlage

Wat houden de OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen in en voor wie gelden ze?

Datum
Oktober 2016

De OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen maken duidelijk wat verwacht wordt van Nederlandse internationaal opererende bedrijven op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij het internationaal zakendoen. Ze zijn opgesteld door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en ondertekend door Nederland, als lid van de OESO. De Richtlijnen zijn het enige kader voor maatschappelijk verantwoord ondernemen dat door overheden wordt onderschreven.

De OESO-richtlijnen bieden een kader voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie (zie www.oesorichtlijnen.nl voor meer informatie). De Richtlijnen bestrijken vrijwel alle MVO-thema's.

De Richtlijnen zeggen dat bedrijven zich bewust dienen te zijn van de potentiële positieve en negatieve effecten van hun handelen in de landen waarin ze opereren, rechtstreeks en via hun toeleveranciers en afnemers, dat wil zeggen in hun hele waardeketen. Bedrijven hebben de verantwoordelijkheid om risico's in kaart te brengen, alert te zijn op signalen van stakeholders en om de invloed die zij hebben om de lokale situatie te verbeteren ook te gebruiken.

De Richtlijnen zijn dus een normatief kader voor bedrijven. Ze zijn weliswaar niet in rechte afdwingbaar, maar ook zeker niet vrijblijvend. Een belangrijk verschil met veel andere richtlijnen, codes ed. is de aandacht in de OESO-richtlijnen voor "due diligence", ofwel MVO-risicomanagement in de gehele waardeketen (zie <https://www.ser.nl/nl/publicaties/overige/2010-2019/2014/themarapportage-due-diligence.aspx> voor meer informatie).

Wat zijn de OESO-richtlijnen niet? De Richtlijnen zijn geen praktische tool voor bedrijven voor de implementatie van uw MVO beleid. Verwijzingen naar meer praktische tools en informatie die u verder kunnen helpen zijn bijvoorbeeld: <http://www.mvorisicochecker.nl/nl/>; <http://www.ser.nl/nl/themas/imvo/mvo-risicomanagement/mvo-risicomanagement-in-6-stappen.aspx>; <http://www.rvo.nl/onderwerpen/internationaal-ondernemen/mvo> .

Ook de OESO zelf ontwikkelt meer praktische richtsnoeren per sector ("Guidance by sector"), zoals voor de textielsector en de landbouw (zie <https://mneguidelines.oecd.org/>).

In Nederland wordt hard gewerkt aan het opstellen van IMVO sectorconvenanten voor die sectoren van het bedrijfsleven waarin de productie-gerelateerde risico's op bijv. schending van mensenrechten, gebruik van kinderarbeid, slechte arbeidsomstandigheden en milieuschade hoog zijn. Het eerste convenant, voor de textiel- en kledingbranche, is op 4 juli getekend. In een dergelijk convenant worden gezamenlijke en op de praktijk van de bedrijven in de sector toespitste afspraken vastgelegd. Bedrijven zijn zelf "in de lead", de overheid is betrokken en ook maatschappelijke organisaties en vakbonden zitten aan tafel (zie https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z12383&did=2016D25488 voor een overzicht van de ontwikkeling van sectorconvenanten).

Wat is het Nationaal Contactpunt (NCP) en wat is de relatie met OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen?

Het NCP³ is ingesteld door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en heeft vier onafhankelijke leden, die geen ambtenaar zijn. Ieder land dat lid is van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de Investment Declaration en MNE Declaration heeft ondertekend dient een NCP in te stellen.

Datum
Oktober 2016

Het NCP heeft twee taken: het geven van voorlichting en het bevorderen van de toepassing van de OESO-richtlijnen door internationaal opererende bedrijven en het afhandelen van meldingen over vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen. De uitkomsten zijn voor het NCP zeer relevant en kunnen het NCP helpen om zijn voorlichtingsactiviteiten beter aan te laten sluiten op de behoeften van bedrijven.

Wat zijn voor uw bedrijf de voordelen van het onderschrijven van de OESO-richtlijnen?

De OESO-richtlijnen gaan over maatschappelijk verantwoord ondernemen door bedrijven die internationaal opereren. Bedrijven hebben hierin een verantwoordelijkheid. U bent gewend te kijken naar kansen om te ondernemen en wilt risico's beperken. MVO is een kans voor uw bedrijf en MVO risicomanagement kan u helpen om risico's te managen. Het gaat dan niet alleen om strikt bedrijfseconomische risico's, maar ook om risico's voor de lokale samenleving in de landen waarin u opereert.

Eerlijk zaken doen, op een maatschappelijk verantwoorde manier, waarbij u rekening houdt met de gevolgen van uw bedrijfsvoering voor mensen, het milieu en de lokale omgeving, is in toenemende mate belangrijk voor uw klanten, voor uw toeleveranciers en voor consumenten. Dit bepaalt mede het imago dat uw bedrijf heeft.

De OESO richtlijnen vormen een kader op alle relevante MVO-thema's, uitgewerkt in een document. De Richtlijnen leggen veel nadruk op de ketenverantwoordelijkheid van bedrijven. Als u besluit de OESO-richtlijnen te onderschrijven en laat zien op deze thema's wat u doet, of nog van plan bent te gaan doen, dan laat u hiermee aan uw klanten en toeleveranciers zien dat u bewust bezig bent met uw bedrijfsvoering en dat u gebieden waar u mogelijk risico's op loopt voldoende in het zicht hebt en waar mogelijk geborgd. Dat kan voor u als bedrijf een positief effect hebben.

Ook de overheid vraagt, zoals eerder genoemd, van bedrijven dat zij de OESO-richtlijnen onderschrijven. De overheid neemt dit mee in bijv. besluiten over subsidieverlening en er wordt op gecheckt bij de deelname aan handelsmissies.

En "last but not least" tonen verschillende onderzoeken⁴ aan dat duurzame ondernemingen innovatiever zijn en op de lange termijn een stabielere groei, winst en beurswaarde laten zien en dat de kosten voor kapitaal lager zijn. Zie bijvoorbeeld de studie naar de impact van MVO op organisatorische processen en prestaties (Harvard University)⁵. Deze cross-sectorale studie onder 180 bedrijven

³ Zie www.oesorichtlijnen.nl

⁴ <http://oecdinsights.org/2015/11/02/can-companies-really-do-well-by-doing-good-the-business-case-for-corporate-responsibility/>

⁵ Robert G. Eccles, Ioannis Ioannou & George Serafeim: The Impact of Corporate Sustainability on Organizational Process and Performance, 14 NOV 2011, beschikbaar op: <http://hbswk.hbs.edu/item/the-impact-of-corporate-sustainability-on-organizational-process-and-performance>.

laat zien dat bedrijven met een stevige MVO strategie significant betere beurswaarde en financiële prestaties hebben dan vergelijkbare bedrijven zonder sterke MVO strategie, gezien over 18 jaar. In de metastudie "From the stockholder to the stakeholder" over MVO, operationele- en financiële prestaties en kosten van kapitaal (Oxford University)⁶ zijn meer dan 200 bronnen onderzocht en de studie toont een positief verband aan tussen een stevige MVO strategie en praktijk en de economische prestaties van ondernemingen.

Datum
Oktober 2016

Kortom: MVO loont!

Hoe gaat dat in zijn werk, het publiekelijk onderschrijven van de OESO-richtlijnen?

Het onderschrijven van de OESO-richtlijnen doet u door dit in uw jaarverslag of duurzaamheidsverslag op te nemen. Er is geen format, noch een voorgeschreven tekst of een verklaring die moet worden ondertekend. Het is vormvrij en u doet het op vrijwillige basis, maar het is niet vrijblijvend. Hieronder volgt een aantal punten van aandacht (niet-limitatief):

- Laat de OESO-richtlijnen terugkomen in uw jaarverslag, bijvoorbeeld in het CEO statement en geef maatschappelijk verantwoord ondernemen langs de lijnen van de OESO-richtlijnen een plek in uw strategisch plan;
- Laat per thema uit de OESO-richtlijnen zien wat uw bedrijf doet, wat het beleid is; geef ook aan als uw bedrijf op een bepaald thema, zoals mensenrechten of anti-corruptie (nog) geen beleid heeft; het gaat om "comply or explain"; Waar is uw bedrijf nog niet aan toegekomen? Wat is de planning? Transparantie staat hierbij voorop;
- De meeste bedrijven rapporteren alleen over de voor hen meest relevante thema's, waar ze risico's op lopen. Het is dan wel belangrijk uit te leggen waarom voor deze thema's is gekozen. En waarom andere thema's geen prioriteit zijn in de specifieke situatie van uw bedrijf;
- Risicobeheersing is bekend terrein voor de meeste bedrijven; er is veelal bestaand beleid m.b.t. veiligheid en arbeidsomstandigheden. MVO-ricicomangement is echter meer dan enkel beheersing van bedrijfsrisico's, het gaat ook om risico's voor de lokale samenleving, of risico's voor het milieu ter plekke in een ander land;
- Verschillende (kleinere) bedrijven uit het onderzoek gaven aan geen of maar een zeer beperkte invloed (leverage) te hebben op hun keten van toeleveranciers. Ze ervaren dit als een probleem bij hun 'due diligence'/MVO risicomangement. Ze gaven aan zaken als bijvoorbeeld een eerlijke prijs of betere arbeidsomstandigheden bij hun toeleveranciers te niet kunnen afdwingen, in tegenstelling tot grote multinationals. Het is in dat geval belangrijk om vragen te stellen, zo mogelijk ter plekke te gaan kijken hoe de situatie is en bereid te zijn om consequenties aan het antwoord te verbinden. U kunt uw invloed ook vergroten door op dit terrein de samenwerking met andere bedrijven die ook een bepaald land opereren op te zoeken.

Er is niet een "juiste" formulering te geven voor hoe een bedrijf het publieke commitment aan de OESO-richtlijnen zou moeten verwoorden. Er zijn echter bedrijven die de Richtlijnen onderschrijven en hiervoor een voor hen passende formulering hebben gevonden. Deze informatie is openbaar beschikbaar via de jaarverslagen en/of duurzaamheidsverslagen van deze bedrijven. Zie bijvoorbeeld

⁶ Clark, Gordon L. and Feiner, Andreas and Viehs, Michael, From the Stockholder to the Stakeholder: How Sustainability Can Drive Financial Outperformance (March 5, 2015). Available at SSRN http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2508281

de bedrijven die aan het VBDO onderzoek hebben deelgenomen en de Richtlijnen onderschrijven⁷.

Het NCP werkt de komende tijd, in samenwerking met partners, aan het verder verduidelijken van de manier waarop een bedrijf de OESO-richtlijnen kan onderschrijven. Houdt u onze website www.oesorichtlijnen.nl in de gaten!

Datum
Oktober 2016

Wat is de relatie tussen de OESO-richtlijnen en.... (UN Global Compact, GRI, ISO,...)?

Global Reporting Initiative, UN Global Compact, Sustainable Development Goals, UN Guiding Principles on Businesses and Human Rights, de OESO-richtlijnen, ISO, BSCI? Wellicht werkt uw bedrijf al met GRI of ISO of heeft het UN Global Compact onderschreven? En vraagt u zich af hoe dit zich allemaal tot elkaar verhoudt?

Er bestaat inmiddels een groot aantal richtsnoeren, initiatieven, reportingsystemen, principes en doelstellingen op het gebied van (I)MVO. Sommige bedrijven zien dan ook door de bomen het bos niet meer en dat is best begrijpelijk. Het maken van een onderscheid tussen bijv. publieke en private "regels" en normatieve kaders en methodes voor verslaglegging bijv. kan meer duidelijkheid geven.

Wetgeving vs. vrijwillige richtlijnen: Op het gebied van (I)MVO is er in beperkte mate wetgeving. Er is wel wetgeving op het thema anti-corruptie (strafrechtelijk afdwingbaar) en er is nieuwe EU-regelgeving over transparantie (Disclosure on non- financial information) die gaat gelden voor een beperkt aantal grote Nederlandse bedrijven.

Publieke versus private initiatieven: Er zijn veel publieke initiatieven, van landenorganisaties waaronder van de VN (Sustainable Development Goals, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights) en van de International Labour Organization, gericht op arbeid). Daarnaast zijn er private initiatieven zoals Business Social Compliance Initiative (BSCI), gericht op de verbetering van arbeidsomstandigheden in de productieketen en UN GlobalCompact met een kern in VN verband, maar wel een privaat initiatief.

Normstellende kaders vs. kaders voor verslaglegging/reporting: Reporting systemen zoals GRI en benchmarks, zoals de Transparantiebenchmark (van het ministerie EZ) vragen om verslaglegging op MVO thema's. Kortom ze vragen om transparantie over het gevoerde beleid, maar leggen geen normen op. Dit in tegenstelling tot de OESO-richtlijnen die inhoudelijke richtsnoeren geven aan bedrijven.

Implementatiesystemen vs. inhoudelijke kaders: Ook zijn er systemen ontwikkeld om MVO beleid, als dat er is, op een goede wijze te implementeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om ISO 26000 en de NEN praktijkrichtlijn (NPR 9036:2015) gericht op integratie van due diligence in bestaande risicomanagementsystemen.

Tenslotte geven wij u enkele links die behulpzaam kunnen zijn en verdere informatie geven.

Een overzicht van alle tools voor MVO, gesorteerd op richtlijnen, managementsystemen, scans en meetinstrumenten, stappenplannen: <http://mvonederland.nl/tools>.

⁷ Aalberts Industries, Aegon, Air France-KLM, Airbus Group, Akzo Nobel, ASML, Ballast Nedam, BAM Groep, DSM, KPN, Rabobank, SBM Offshore, Shell, Telegraaf Media Group, Unilever, Vopak, Wessanen, Wolters Kluwer.

Een database van International Trade Center (mandaat van VN en WTO) met zoekfunctie en informatie over meer dan 170 standaarden, codes of conduct, en audit protocollen over duurzaamheid <http://www.standardsmap.org/>.

ISO 26000 ("Hoe MVO toe te passen") is de internationale standaard en hulpmiddel voor implementatie van MVO binnen organisaties (consistent met de OESO-richtlijnen). Op de website van NEN is verdere informatie te vinden en o.a. de vergelijking "How to use GRI G4 Guidelines and ISO 26000 in conjunction). <https://www.nen.nl/NEN-Shop/MVO-ISO-26000-duurzaamheid.htm>

Datum
Oktober 2016